

Delphine de Vigan

Les lleialtats

Traducció de Jordi Martín Lloret

DELPHINE DE VIGAN

Les lleialtats

Traducció de Jordi Martín Lloret

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *Les layouts*
© Éditions Jean-Claude Lattès, 2018

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública
o transformació d'aquesta obra requereix l'autorització escrita de l'editor;
la llei preveu sancions per als infractors.

Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment de l'obra,
podeu sol·licitar permís al Centro Español de Derechos Reprográficos,
a través del portal www.conlicencia.com
o bé trucant als telèfons 91 702 19 70 / 93 272 04 47.
Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic
i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Amb la col·laboració del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Primera edició: juny del 2019

© de la traducció: Jordi Martín Lloret, 2019

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.edicions62.cat

Fotocomposició: Realització Planeta

DIPÒSIT LEGAL: B. 16.704-2019

ISBN: 978-84-297-7729-1

Les lleialtats.

Són llaços invisibles que ens lliguen als altres —tant als vius com als morts—, són promeses que hem murmurat i que no sabem les repercussions que tenen; fidelitats silencioses, contractes firmats quasi sempre amb nosaltres mateixos, consignes admeses sense haver-les sentit, deutes que allotgem en els replècs de la memòria.

Són les lleis de la infantesa que dormisquegen a l'interior dels nostres cossos, els valors en el nom dels quals ens aguantem drets, els fonaments que ens permeten resistir, els principis il·legibles que ens roseguen i ens empresonen. Les nostres ales i les nostres cadenes.

Són els trampolins sobre els quals les forces se'ns despleguen i les trinxeres en les quals enterrem els somnis.

HÉLÈNE

Vaig pensar que al nano el maltractaven, ho vaig pensar de seguida, potser els primers dies no, però sí no gaire després de començament de curs, per la seva manera de comportar-se, d'esquivar la mirada, ja m'ho conec, això, m'ho conec molt bé, una manera de confondre's amb el paisatge, de deixar-se travessar per la llum. Però amb mi no funciona. Jo els cops els vaig rebre quan era una criatura i els senyals me'ls vaig amagar fins al final, per tant a mi no se m'enganya. Dic el nano perquè la veritat és que se'ls ha de veure, els nois, a aquesta edat, amb els cabells fins com els de les noies, la veu de polzet i aquella inseguretat que se'ls enganxa en els moviments; se'ls ha de veure quan esbataren els ulls de sorpresa, o quan reben una esbroncada amb les mans a l'esquena i els llavis tremolosos, que sembla que no hagin trencat mai cap plat. I això que, sense cap mena de dubte, a aquesta edat és quan comencen a fer les bestieses de debò.

Setmanes després de l'inici de les classes vaig demanar una entrevista amb el director per parlar d'en Théo Lubin. L'hi vaig haver d'explicar diversos cops. No, ni senyals ni confidències; era alguna cosa en l'actitud de l'alum-

ne, una mena d'enclaustrament, una manera peculiar d'evitar l'atenció. D'entrada el senyor Nemours va riure: d'evitar l'atenció?, però això no és el que fa la meitat de la classe? Sí, és clar que ja sabia de què parlava: d'aquest costum que tenen d'encongir-se a la cadira perquè no els preguntin, de posar-se a mirar dins la motxilla o d'abstreure's sovint en la contemplació de la seva taula com si en depengués la supervivència de tot el barri. A aquests els detecto sense ni tan sols alçar la vista. Però això no hi tenia res a veure. Vaig preguntar què se sabia de l'alumne, de la seva família. S'hi devia poder trobar alguna cosa, en l'expedient: observacions, un avís anterior. El director va repassar amb deteniment els comentaris als informes, i en efecte uns quants professors havien advertit el seu mutisme el curs anterior, però res més. Me'ls va llegir en veu alta: «Alumne molt introvertit», «Ha de participar més a classe», «Bons resultats, però massa callat», etcètera. Els pares estan separats, tenen la custòdia compartida, tot ben normal. El director em va demanar si en Théo es relacionava amb altres nois de la classe, i jo no podia pas dir el contrari, sempre van junts, s'han ben trobat, aquests dos, la mateixa cara d'àngel, el mateix color de cabells, la mateixa pell clara, podrien ser bessons. Els observo per la finestra quan són al pati, formen un sol cos, esquerp, una mena de medusa que es retreu de cop quan se li acosten i es torna a estendre un cop passat el perill. Els pocs moments en què veig somriure en Théo és quan és amb en Mathis Guillaume i no hi ha cap adult que traspassi el seu perímetre de seguretat.

L'únic que va cridar l'atenció del director és un informe que va redactar la infermera a finals de l'any passat. No estava inclòs en l'expedient administratiu, va ser en

Frédéric qui em va suggerir que anés a veure la infermera, per si de cas. A finals de maig, en Théo va demanar si podia sortir de la classe. Deia que li feia mal el cap. La infermera menciona una actitud esquiva i uns símptomes confusos. Va anotar que tenia els ulls vermells. En Théo va explicar que li costava molt agafar el son i que, a vegades, es podia passar quasi tota la nit sense dormir. A baix de tot del full va escriure en vermell: «Alumne fràgil», i va subratllar tres vegades l'observació. En acabat segurament va tancar l'expedient i el va desar a l'armari. No li vaig poder preguntar res perquè ja no treballava al centre.

Sense aquest document no hauria aconseguit que la nova infermera volgués veure en Théo.

Vaig parlar-ne amb en Frédéric, el vaig veure amoïnat. Em va dir que no m'ho havia de prendre tan a la valenta. Ja fa temps que em troba cansada, que a la mínima *salto com una molla*, va fer aquesta comparació, i a mi de seguida em va venir al cap la navalla que el meu pare guardava en un calaix de la cuina, a l'abast de tothom, un ganivet de molles que ell no parava d'obrir i plegar fent anar el fiador amb un gest mecànic, repetitiu, per calmar-se els nervis.

THÉO

És una onada de calor que no sap com descriure, que crema i abrasa, un dolor i un conhort alhora; és un moment que es compta amb els dits d'una mà i ha de portar un nom que ell no coneix, un nom químic, fisiològic, que n'expressi la força i la intensitat, un nom que rimí amb *combustió* o *explosió* o *deflagració*. Té dotze anys i mig i si hagués de contestar sincerament a les preguntes que li fan els adults: «Quina feina t'agradaria fer?», «Què és el que t'apassiona?», «A què t'agradaria dedicar-te?», si no tingués por que els últims punts de suport que semblen subsistir al seu voltant no s'esfondressin a l'acte, contestaria sense dubtar: m'agrada sentir l'alcohol dins del cos. De primer a la boca, aquell moment en què la gola acull el líquid, i després aquelles dècimes de segon en què la calor li baixa a l'estómac, podria resseguir-ne el rastre amb el dit. Li agrada aquella onada humida que li acaricia el clatell i se li escampa per tot el cos com una anestèsia.

Beu a morro i estossega uns quants cops. Assegut de cara a ell, en Mathis l'observa i riu. En Théo pensa en el drac de l'àlbum il·lustrat que li llegia la mare quan era petit, el cos gegantí, els ulls esberlats amb navalla, la boca

oberta que deixa veure uns ullals més punxeguts que els dels gossos dolents. Li agradaria ser aquella bèstia immensa de dits palmats, capaç de cremar-ho tot. Respira fondo i es torna a acostar als llavis el coll de l'ampolla. Quan deixa que l'alcohol l'atueixi, quan prova de visualitzar-ne el camí, convoca mentalment un d'aquells esquemes que la senyora Destrée els reparteix a classe i que ells han de completar amb els noms de cada cosa, «Mostra el trajecte de la poma i indica els òrgans implicats en la digestió». Somriu amb aquesta imatge, es diverteix distorsionant-la. «Mostra el camí del vodka; pinta'n la trajectòria; calcula el temps necessari perquè els tres primers glops t'arribin a la sang...». Riu tot sol i en Mathis riu de veure'l riure a ell.

Al cap d'uns minuts li explota alguna cosa al cervell, és una porta que s'obre d'una puntada de peu, un fort corrent d'aire i de pols, i ara li ve al cap la imatge d'un *saloon* del Far West i els batents que cedeixen amb un crit. Per un moment és aquell *cowboy* amb botes camperes que avança cap a la barra en la foscor, i els esperons graten el terra amb un soroll sord. Quan es recolza al taulell per demanar un whisky, li sembla que tot ha quedat abolit, la por i els records. Les urpes de xot que li oprimeixen constantment el pit per fi s'han afluixat. Tanca els ulls, tot està net, sí, i tot pot començar.

En Mathis li pren l'ampolla de les mans per acostar-se-la als llavis. Ara li toca a ell. El vodka vessa, un filet transparent li regalima per la barbata. En Théo protesta: no s'hi val, a escopir. Llavors en Mathis engoleix de cop, li venen llàgrimes als ulls, estossega, es posa la mà davant la boca, per un moment en Théo ja es pensa que està a punt de vomitar, però al cap d'uns segons en Mathis no pot

evitar de riure encara més fort. Amb un gest ràpid, en Théo li tapa la boca amb la mà. En Mathis calla.

S'aguanten la respiració, immòbils, pendents dels sorolls que els envolten. Se sent la veu llunyana d'un professor que no identifiquen, un monòleg ensopit sense cap paraula distingible.

Són al seu cau, al seu refugi. És el seu territori. Sota l'escala que porta al menjador van descobrir aquest espai buit, un metre quadrat on quasi es poden estar drets. Hi ha un armari ben ample per barrar el pas, però amb una mica d'agilitat poden escolar-s'hi per sota. Es tracta de trobar el moment. Cal amagar-se als lavabos fins que tothom sigui a classe. Esperar uns quants minuts més, i deixar que s'allunyi el vigilant que comprova cada hora que no hi hagi alumnes pels passadissos.

Cada cop que aconseguen encabir-se darrere l'armari s'adonen que és qüestió de centímetres. D'aquí a pocs mesos ja no podran.

En Mathis li allarga l'ampolla.

Després d'un últim glop, en Théo es passa la llengua pels llavis, li agrada aquest gust de sal i de metall que se li queda a la boca, a vegades unes quantes hores.

La separació entre l'índex i el polze permet saber la quantitat que han begut. Fan diversos intents, però ni l'un ni l'altre aconseguen que no se'ls mogui la mesura i es peten de riure.

Han begut molt més que l'última vegada.

I la pròxima encara beuran més.

És el seu pacte, i el seu secret.

En Mathis agafa l'ampolla, l'embolica amb el paper i se la fica a la motxilla.

Es posen a la boca cadascun dos xiclets Airwaves amb gust de mentol i regalèssia. Masteguen amb aplicació per alliberar-ne l'aroma, amb la llengua fan girar la goma, l'única que dissimula la pudor. Esperen el moment per sortir.

Un cop drets la sensació ja no és la mateixa. A en Théo el cap se li balanceja endavant i endarrere, però això no es veu.

Camina sobre una catifa líquida de motius geomètrics, de puntetes, se sent fora de si mateix, just al costat, com si hagués sortit del propi cos però continués agafant-li la mà.

Els sorolls de l'institut amb prou feines li arriben, esmorteïts per una matèria hidròfila, invisible, que el protegeix.

Un dia li agradaria perdre la consciència, totalment.

Enfonsar-se en el teixit espès de l'embriaguesa, deixar-se recobrir, sepultar, per unes quantes hores o per sempre, sap que això a vegades passa.